UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Privilegiis, Et Excessibus Privilegiatorum. Titvlvs VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

carceri mancipari. Quidam præterea capellanos in eccleſiis pleno jure ſpectantibus ad eoſdem (licet nulla cauſa ſubſit legitima) celebrare non ſinunt, nec adminiſtrare parœcianis eccleſiaſtica ſacramenta. Nonnulli a etiam indebite Abbates, monachos & converſos exemptos, necnon & clericos ipſis pleno jure ſubjectos, ſi eis non pareant in iis etiam, in quibus non tenentur eiſdem, inconſulta facilitate ſuſpendunt, excommunicant, capiunt, & incarcerant, ac loca & eccleſias interdicunt ipſorum. In exigendo inſuper ab ipſis exemptis, ipſorumque ſubditis ſubſidia charitatis, excedunt nimium contra eos. Et inſolitas ac indebitas ipſis contra jura exactiones imponunt: Novos cenſus & indebita onera parochialibus imponunt eccleſiis, in quibus exempti jus obtinent patronatus: Proceſſus juſtè factos, ſeu ſententias juſtè latas à delegatis ſedis Apoſtolicæ, vel à conſervatoribus pro exemptis, publicari ſeu executione mandari à ſuis ſubditis, non permittunt. Tabellionibus publicis inhibent, ne inſtrumenta conficiant: Et judicibus ne juſtitiam faciant, ac juriſperitis ne conſilium vel auxilium præbeant in cauſis, ſeu negotiis eorundem: Præſentatos per exemptos ad ordines vel beneficia, quorum præſentatio ad eos pertinet, nolunt admittere, niſi præſentantes ponant obedientiam in ſalutatione literarum, quas pro hujuſmodi præſentatione tranſmittunt: Eccleſiis quoque vacantibus, in quibus monaſteria jus obtinent patronatus (repulſis perſonis idoneis præſentatis ad eas) perſonas inſtituunt inhabiles & indignas. Quidam etiam eccleſias curam animarum habentes ad menſam Abbatum ſpectantes, quarum fructus quandoque clericis ſecularibus tradunt, vel concedunt ad firmam, clericis ipſis decedentibus, ſic conferunt clericis, quanquam ipſe propter hoc eccleſiæ in veritate non vacent. Nonnulli quoque in eccleſiis monachorum jura ipſorum injuſtè ſibi appropriant, & de ipſorum reditibus, ut volunt, ordinant, ita quod rectoribus earum b non remanet unde valeant ſuſtentari. Quidam cum armis & erecto vexillo, molendina & alia bona contra juſtitiam deſtruunt exemptorum, quæ etiam tanto tempore poſſederunt, quòd de contrario memoria non exiſtit: Mittuntque frequenter ad monaſteria ſuarum civitatum & diœceſum ſuos conſanguineos & nepotes, & interdum animalia ſua cum cuſtodibus, ut eis de bonis monaſteriorum debeat provideri: Abbates inſuper, & priores monaſteriorum frequenter compellunt, ut ſuis conſanguineis & nepotibus monaſteriorum ſuorum, ſeu prioratuum poſſeſſiones c concedant in perpetuum, vel ad tempus: quas quidem conceſſiones, vel d penſiones nos nullas eſſe volumus ipſo jure: Eoſdem quoque Abbates & priores quandoque compellunt ad præſentandum ſibi ad eccleſias vacantes, in quibus jus obtinent patronatus, & ad monachandum interdum ſuos familiares, conſanguineos, vel nepotes. Frequenter etiam permittunt, & tacitè conſentiunt, quod in ſuo dominio temporali per ballivos, vaſallos, & ipſorum temporales officiales monaſteriorum bona mobilia & immobilia per violentiam occupantur, in caſibus non permiſſis à jure: & aliæ variæ injuriæ perſonis eccleſiaſticis & monaſteriorum hominibus irrogentur. Præterea interdum injuſtè Abbates, priores, ac alios beneficiatos beneficiis ſuis privant, ut ſic fructus beneficiorum illorum percipere valeant primo anno, prætextu privilegii, quod aſſerunt ſe habere, quod uſque ad certum tempus fructus beneficiorum vacantium poſſint percipere primi anni: Quibus non contenti equos, boves, theſaurum, & alia bona monaſteriorum & beneficiorum vacantium illicitè occupant, quæ eſſent futuris ſucceſſoribus reſervanda. Quidam militibus, & aliis potentibus dignitatum ſuarum reditus & proventus vendunt ad tempus, ut per ſeipſos exempti vicini fortiùs opprimantur: nonnulli etiam indebitè monaſteria dirimunt. Alii domos & hoſpitalia & alia bona monaſteriorũ mobilia & immobilia frequenter occupant, & detinent occupata: Pluries quoque ſine cauſa juſta impediunt ne exempti loca ſua valeant reparare. Quidam ſtatuta faciunt, per quæ derogatur privilegiis exemptorum. Et generaliter, quamplures prælati religioſis, præſertim exemptis & privilegiatis, in perſonis & rebus ſuis ac juribus, ac ſpiritualibus & temporalibus, graves inferunt, contra juſtitiam, & eorum privilegia, injurias & jacturas. Verùm quia una eſt regularium & ſecularium prælatorum, & ſubditorum exemptorum & non exemptorum univerſalis eccleſia, extra quam nullus omninò ſalvatur, quorum omnium unus eſt Dominus, una fides, & unum baptiſma: decet ut omnes, qui ejuſdem ſunt corporis, unius etiam ſint voluntatis, & ſicut fratres ad invicem vinculo charitatis ſint adſtricti. Decet igitur, ut & prælati, & alii tam exempti, quàm non exempti ſuis juribus ſint contenti, & alter in alterius injuriam non proſiliat ſeu jacturam. Vniverſis itaque prælatis eccleſiarum præſentis ſanctionis edicto diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus ipſi à prædictis gravaminibus omninò ceſſantes, & ceſſare ſuos ſubditos facientes, viros religioſos, exemptos, privilegiatos, & non exemptos, mendicantes & non mendicantes, charitativè tractent & foveant, & ſua jura & privilegia inviolabiliter eis ſervent. Et quoniam plus ſolet timeri, quod ſpecialiter, quàm quod generaliter inhibetur; eiſdem prælatis diſtrictiſſimè inhibemus, ut Abbates, priores, & alios religioſos, ne ad ſua generalia, vel provincialia vadant capitula, impedire quomodolibet non præſumant.

DE RRIVILEGIIS, ET EXCESSIBVS PRIVILEGIATORUM.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Ponit ſex caſus, in quibus religioſos excommunicat, & abſolutionem Papæ reſervat: & privilegiis, & exemptionibus non obſtantibus eos per ordinarios locorum denunciari præcipit. Ioan. And.

Clemens V. *in Concilio Vienenſi.*

REligioſis, qui clericis aut laicis ſacramentum unctionis extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrare, matrimoniavè ſolennizare, non habita ſuper his parœcialis Presbyteri licentia ſpeciali, aut qui excommunicatos à canone, præterquam in caſibus à jure expreſſis, vel privilegiis ſed. Apoſt. conceſſis eiſdem, vel à ſententiis per ſtatuta provincialia aut ſynodalia promulgatis, ſeu (ut verbis eorum utamur) à pœna & culpa abſolvere quenquam præſumpſerint: excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, per ſedem Apoſtolicam duntaxat abſolvendi, quos etiam locorum ordinarii (poſtquam de hoc eis conſtiterit) excommunicatos faciant publicè nunciari, donec de abſolutione ipſorum eis fuerit facta fides, nullo religioſis eiſdem ſuper hoc exemptionis, vel alio privilegio ſuffragante.

Ponit ſeptem culpas religioſorum, à quibus eos præcipit abſtinere ſub certis pœnis, quas eis imponi jubet: & quas prælatis ipſorum imponit, ſi non ſatisfecerint. Ioan. And.

Quibus etiam in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub

a In vetuſto quodam manuſcr. ita: *Nonnulli etiam Abbates indebite monachos & converſos etiam exemptos.* b *aliàs, eorum.* c *aliàs penſiones.* d *Hæc duo verba, vel penſiones, non habentur in antiq. cod. etiam impreſſis.*

interminatione maledictionis æternæ diſtrictius inhibemus, ne in ſermonibus ſuis eccleſiarum prælatis detrahant *a*. Aut etiam retrahant laicos ab eccleſiarum ſuarum frequentia vel acceſſu, ſeu indulgentias pronuncient indiſcretas. Nevè (cùm confectionibus *b* teſtamentorum intererunt) à reſtitutionibus debitis, aut legatis matricibus eccleſiis faciendis retrahant teſtatores. Nec legata, vel debita, aut malè ablata incerta ſibi aut aliis ſingularibus ſui ordinis fratribus vel conventibus in aliorum præjudicium fieri ſeu erogari procurent. Nec etiam in caſibus ſedi Apoſtolicæ, aut locorum ordinariis reſervatis quenquam abſolvere; Aut perſonas eccleſiaſticas, præſertim coram judicibus delegatis à nobis, ſuam contra eos juſtitiam proſequentes, vexare indebitè, aut ad loca plura, & præſertim multùm remota convenire præſumant. Si qui verò præmiſſa, vel aliquod de præmiſſis attentare præſumpſerint, per duos menſes ſubjaceant pœnis illis, quæ ſecundùm eorum regulam, vel ſtatuta, pro gravibus criminibus ſeu culpis eis conſueverunt imponi. Super quibus abſque manifeſta neceſſitate cum eis non valeat diſpenſari. Cæterùm prælati eorum, niſi de iis, quæ occaſione præmiſſorum *c* exceſſuum ad eos quoquo modo pervenerint, eccleſiis aut perſonis eccleſiaſticis damnificatis, vel læſis ſatisfactionem plenariam exhibuerint intra menſem, poſtquam ſuper hoc fuerint requiſiti, ſuſpenſionis ſententiam uſque ad ſatisfactionem debitam eo ipſo incurrant, non obſtantibus *d* præmiſſis ſtatutis, aut quibuslibet privilegiis, cujuſcunque tenoris exiſtant.

Ponit moderationem circa duos primos caſus. hoc dicit. Ioan. Andr.

Sanè religioſis illis quibus eſt ab Apoſtolica ſede conceſſum, ut familiaribus ſuis domeſticis aut pauperibus in hoſpitalibus ſuis degentibus, ſacramenta poſſint eccleſiaſtica miniſtrare, nullum ex præmiſſis volumus quoad hoc præjudicium generari.

CAP. II.

Archiepiſcopi per loca exempta Provinciæ ſuæ faciunt crucem ante ſe deferri: ipſi etiam & diœceſani ibi benedicunt, audiunt divina, & illa celebrant, & faciunt celebrari: per hoc tamen exemptis vel privilegiatis in aliis nullum ſit præjudicium. Ioan. Andr.

Idem *in eodem.*

ARchiepiſcopo *e* per quævis loca exempta ſuæ provinciæ facienti tranſitum, aut ad ea forſan declinanti, ut crucem ante ſe liberè portari faciat, benedicat populo, divina officia privatim vel publicè ibidem audiat, & ea etiam in pontificalibus celebret, & faciat in ſua præſentia ſine pontificalibus celebrari (quovis privilegio contrario non obſtante) ſacro approbante concilio præſentis conſtitutionis ſerie duximus concedendum. Simili modo concedimus Epiſcopo, ut in locis eisdem ſuæ diœceſis poſſit populo benedicere, audire divina officia, & ea etiam celebrare, & in ſua præſentia facere celebrari. Si tamen, quod prætextu conceſſionis hujuſmodi, in locis ipſis exemptis, vel circa hoc privilegiatis, nullam aliam jurisdictionem idem Archiepiſcopus vel Epiſcopus exerceat *f*, nec perſonis exemptis vel privilegiatis moleſtiam inferat *g*, vel gravamen, nullumque *h* exemptioni vel privilegiis eorundem aliud præjudicium generetur, nec ipſis Archiepiſcopo vel Epiſcopo jus aliud quomodolibet acquiratur.

a *Vide omninò Conc. Lat. ſub Leon. X. Seſſ. 11. in decreto, incip. Superna majeſtatis præſidio.* b *al. factionibus.* c *al. prædictorum.* d *In antiq. etiam impreſſis conſtanter legitur ita: non obſtantibus in præmiſſis ſtatutis, &c.* e *vide notata per Doct. in c. 1. ut lite pend. & in cap. antiqua de privil.* f *alias exerceant.* g *al. inferant.* h *al. ita: nullumq; exemptioni eorum vel privilegiis aliàs præjudicium generetur.*

DE POENIS.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Percutiens Epiſcopum, capiens, & banniens, vel hæc mandans vel ratificans, ſocius, conſiliarius, fautor, & defenſor, cum ſuis poſteris, civitas in hoc delinquens, & ejus officiales, pœnis [illegible] per concilium puniuntur. Ioan. Andr.

Clemens V. *in concilio Vienenſ.*

SI quis *a* ſuadente diabolo in hoc ſacrilegii [illegible] proruperit, quòd quemvis Pontificem [illegible] temerè percuſſerit, aut ceperit, ſeu bannierit, [illegible] hæc mandaverit fieri, aut facta ab aliis rata habuerit, [illegible] ſocius in his fuerit facientis, aut conſilium in his [illegible] aut favorem, ſeu ſcienter defenſaverit eundem: [illegible] caſibus de prædictis, in quibus excommunicationem [illegible] jam editos canones non ſubiret, ſit hujus noſtræ conſtitutionis auctoritate (non obſtante quacunque [illegible] dine, quam reputamus approbante ſacro concilio [illegible] corruptelam) anathematis mucrone percuſſus, [illegible] queat, niſi per ſummum Pontificem (præterquam in articulo mortis) abſolvi. A feudis inſuper, [illegible] officiis, & beneficiis ſpiritalibus ſive temporalibus, [illegible] ab eccleſia, cui ſic offenſus præeſt Epiſcopus, [illegible] dat hoc ipſo, ac ad eandem eccleſiam libere [illegible]. Ipſius filii per maſculinam deſcendentes lineam [illegible] ad generationem ſecundam (omni ſpe diſpenſationis [illegible] empta) reddantur ipſo facto inhabiles ad eccleſiaſtica beneficia, in civitate & diœceſi, in quibus idem [illegible] præſidet, obtinenda. Terra quoque ipſius [illegible] ultra unam diœceſim non contineat) uſque [illegible] gnam ſatisfactionem ejusdem: Necnon *b* loca [illegible] ca, in quibus captus Epiſcopus detinebitur, [illegible] tentio ipſa in eisdem duraverit, eccleſiaſtico [illegible] interdicto. Quòd ſi terra ejusdem duas diœceſes [illegible] ultra contineat, diœceſis domicilii principalis [illegible] & illa etiam, in qua fuerit delictum commiſſum, [illegible] ſit, & duæ aliæ quæ ſub ipſo ſunt eidem loco [illegible] cinæ, interdicto ſubjaceant ſupradicto. [illegible] jor erit ipſius confuſio, quo ſua fuerit culpa [illegible], quouſque dignam *d* ſatisfactionem [illegible] mnes illius loci, in quo commiſſum eſt facinus, [illegible] civitatum, & diœceſi. vicinarum eccleſias [illegible] bus dominicis, & feſtivis, pulſatis campanis, & [illegible] accenſis excommunicatus publicè nuncietur. [illegible] abſolvendus fuerit, ſufficienter & idonee [illegible] inferendæ pœnæ parebit, & auxiliante Domino [illegible] tiam peraget injungendam. Civitas autem, quæ [illegible] miſſa, vel eorum aliquod in Epiſcopum ſuum [illegible] rit, interdicto (donec ſatisfecerit) ſubjaceat [illegible] Poteſtas verò, conſiliarii, ballivus, ſcabini, advocati, [illegible] ſules, rectores & officiales ipſius, quocunque [illegible] cenſeantur, in præmiſſis culpabiles exiſtentes [illegible] excommunicationis ſententiæ, à qua (niſi in [illegible] tur) non valeant abſolutionis obtinere beneficium, [illegible] ſubjecti. Quæ *e* omnia tantò magis in Epiſcoporum interfectoribus ſunt ſervanda, quantò in eos [illegible] quàm in præfatos pœna debet exurgere, & [illegible] dignationis aculeus deſævire.

Excuſat rigorem, dicens, quòd graviores pœnas [illegible] Ioan. Andr.

Nec ſuper hæc quiſquam miretur, quòd [illegible] petrantibus pœnas non inferimus graviores: [illegible] (quod dicere pudet) hæc, proh dolor! frequenter [illegible]

a *De intellectu hujus Clement. vide Ioannem [illegible] de libert. eccleſ. part. 2. quæſt. 1.* b *al. [illegible]* *[illegible] in quibus, &c.* c *al. ita: [illegible]* d *al. condignam.* e *al. ita: quæ etiam tantò magis [illegible]*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN